

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect perioada 2020-2023 (obligatoriu)**Crearea, evaluarea și implementarea soiurilor noi de viță de vie și a clonelor soiurilor omologate conforme schimbărilor climatice și principiilor agriculturii durabile**
Cifra proiectului 20.80009.5107.17

Au fost obținute 1 brevet pentru soi de plantă (Basarabia) și 5 Adeverințe de soi de plantă (Meleag și clonele soiurilor Viorica cl M1, Riton cl M1, Leana cl M1 și Ialovenscii ustoicivâi cl M1). Au fost incluse în Catalogul Soiurilor de Plante soiul Meleag și clonele soiurilor Viorica, Riton, Leana și Ialovenscii ustoicivâi. Au fost studiate 26 biotipuri ale soiurilor noi create; obținute date inițiale la 3 protoclone a soiurilor Floricica, Fetească neagră și Moldova și la soiul Basarabia pentru completarea dosarului pentru transmitere în Comisia de Stat pentru Testarea Soiurilor de Plante. Genofondul viței de vie a fost completat cu 52 soiuri noi de diversă origine, viitori genitori de caractere prețioase pentru programele de ameliorare. Au fost fondate plantații noi pe o suprafață de 4,4 ha (câmpul de hibridi – 2,1 ha, câmpul cu soiuri și elite de perspectivă - 2,3 ha). A fost realizat programul de hibridare: incluși cca 60 genitori cu valoare ameliorativă sporită (calitate, inclusiv apirenție, productivitate, rezistență); manipulate cca 800 inflorescențe; extrase cca 32000 semințe hibride; obținuți cca. 10000 descendenți. Au fost acumulate date privind însușirile agrobiologice pentru 50 genotipuri, evidențiate 8 genotipuri de perspectivă pentru completarea sortimentului viticol. Au fost preparate 150 mostre de vinuri, s-au efectuat analize fizico-chimice și senzoriale la 73 mostre de vinuri; au fost apreciate organoleptic cca 200 mostre de struguri proaspeți a soiurilor și elitelor de perspectivă.

A fost determinată afinitatea de producție a soiurilor autohtone *Vitis vinifera* Fetească regală, Fetească neagră, Rară neagră și Codrinschi și afinitatea de altoire a soiurilor de selecție nouă Pameati Negrulea, Osennii ciornâi, Legenda, Floricica, Apiren negru de Grozești și Apiren roz, în interacțiune cu principalele soiuri de portaltoi recomandate pentru Republica Moldova.

S-a efectuat studiul comparativ a diferitor forme ale butucului și al elementelor agrotehnice de bază la soiurile autohtone Feteasca regală, Viorica, Osennii Ciornâi, Guzun, Alb de Suruceni, Muscat timpuriu, Tudor, în baza analizei parametrilor ce caracterizează fertilitatea soiurilor, productivitatea și calitatea strugurilor. Au fost efectuate cercetări privind modernizarea spalierului, refacerea formei butucului în scopul menținerii cu strictețe a nivelului de tăiere mecanizată a coardelor (Pinot blanc R7 și Codrinschi) și perfecționarea sistemului de formare a butucilor a 4 soiuri apirene, în scopul sporirii calității strugurilor. S-au constatat unele avantaje ale formelor pe tulpină înaltă: utilizarea pe scară largă a mecanizării lucrărilor agrotehnice cu perspectiva mecanizării tăierii în uscat a coardelor; reducerea cheltuielilor de producție cu peste 35%, micșorarea pericolul apariției unor boli, rezistența mai mare la ger.

A fost efectuată, anual, monitorizarea stării fitosanitare în plantațiile viticole fondate cu soiuri noi, clone ale soiurilor omologate și a celor aborigene, au fost perfecționate programele existente și elaborate și recomandate noi sisteme de combatere a bolilor și dăunătorilor, conformate principiilor dezvoltării durabile a viticulturii, prin introducerea în practică a produselor cu noi substanțe active; au fost stabilită eficiența unor procedee agrotehnice (aplicarea fertilizanților, defolierea timpurie) în diminuarea impactului negativ al bolilor fitoplasmatică, prevenirea atacului de fâinare.

Au fost efectuate cercetări privind elaborarea unui sistem științific fundamentat de apreciere și evaluare a resurselor pedo-ampeloecologice a 10 locații, amplasate în Zona de Centru și Sud a Republicii Moldova. A fost determinat potențialul ecologic al sectoarelor, parametrii agrobiologici și morfo-fiziologici ai soiurilor Viorica și Codrinschi, cultivate în aceste condiții.

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect perioada 2020-2023 (obligatoriu)**Crearea, evaluarea și implementarea soiurilor noi de viță de vie și a clonelor soiurilor omologate conforme schimbărilor climatice și principiilor agriculturii durabile**
Cifrul proiectului 20.80009.5107.17

One patent (variety Basarabia) and 5 Certificates (variety Meleag and clones Viorica cl M1, Riton cl M1, Leana cl M1 and Ialovenschi ustoicivii cl M1) were obtained. The variety Meleag and the clones of varieties Viorica, Riton, Leana and Ialovenschi ustoicivii were included in the Catalog of Plant Varieties. 26 biotypes of the newly created varieties were studied; initial data were obtained for 3 protoclones of the Floricica, Fetească neagră and Moldova varieties and for the Basarabia variety to complete the file for submission to the State Commission for Crop Varieties Testing. The grapevine gene pool was completed with 52 new varieties of various origins, future sources of valuable characters for breeding programs. New plantations were founded on an area of 4.4 ha (field of hybrids – 2.1 ha, field of perspective varieties and elites - 2.3 ha). The hybridization program was carried out: including about 60 parents with increased ameliorative value (quality, including seedlessness, productivity, resistance); around 800 inflorescences handled; approximately 32,000 hybrid seeds were extracted; get approx. 10,000 descendants. Data on the agrobiological properties for 50 genotypes were collected, highlighting 8 perspective genotypes for completing the grapevine assortment. 150 wine samples were prepared, physico-chemical and sensory analyzes were performed on 73 wine samples; 200 samples of fresh grapes of promising varieties and elites were organoleptically assessed.

The production affinity of the autochthonous *Vitis vinifera* varieties Fetească regală, Fetească neagră, Răra neagră and Codrinschi and the grafting affinity of the new selection varieties Pameati Negrulea, Osennii ciornâi, Legenda, Floricica, Apiren negru de Grozești and Apiren roz, in interaction with the main rootstock varieties recommended for the Republic of Moldova, were determined.

The comparative study of different training forms and of the basic agrotechnical elements of the autochthonous varieties Fetească regală, Viorica, Osennii Ciornâi, Guzun, Alb de Suruceni, Muscat timpuriu, Tudor was carried out, the most productive one were highlighted. Research was carried out regarding the modernization of the trellis, the restoration of the form of the bush in order to strictly maintain the level of mechanized cutting of the shoots (Pinot blanc R7 and Codrinschi) and the improvement of the system of formation of the vines of 4 seedless varieties, in order to increase the quality of the grapes. Some advantages of the high-stem forms were found: the large-scale use of the mechanization of agrotechnical works with the perspective of the mechanization of the dry cutting of the shoots; reducing production costs by over 35%, reducing the risk of diseases, greater resistance to frost.

Monitoring of the phytosanitary status was carried out annually in the grapevine plantations founded with new varieties, clones of classical and indigenous varieties, the existing programs were perfected and new systems for combating diseases and pests were developed and recommended, in accordance with the principles of the sustainable development of viticulture, introducing into practice products with new active substances; the effectiveness of some agrotechnical procedures (application of fertilizers, early defoliation) in reducing the negative impact of phytoplasma diseases, preventing powdery mildew was established.

Research was carried out regarding the development of a scientifically based assessment and evaluation system for the pedo-ampelo-ecological resources of 10 locations, located in the Central and Southern Zone of the Republic of Moldova. The ecological potential of the sectors, the agrobiological and morpho-physiological parameters of the Viorica and Codrinschi varieties, cultivated under these conditions, were determined.